

۱۶۰۰ ۱۹۲

اثرات ضدباکتریایی پونه، کاکوتی و بادرنجبویه کرمانی

مؤلفان

عمین رضا شهبابی رابری

دانش آموخته رشته میکروبیولوژی دانشگاه آزاد اسلامی واحد علوم تحقیقات
و دبیر زیست‌شناسی ارشد آموزش و پرورش استان کرمان

دکتر بابک میرخواه

عضو هیأت علمی دانشگاه آزاد اسلامی واحد کرمان

سازمان چاپ و انتشارات ایران جام

۱۳۹۷

دستورنامه	: شناسی رازی، اسیرما، ۱۳۶۶ *
عنوان و نام پدیدآور	: اثرات ضد باکتریایی بونه، کاکوتی و بادرنجویه کرمانی / مولفان اسیرما شهابی رازی، بانگ خیر خواه.
مشخصات نشر	: تهران: ایران جام، ۱۳۹۷.
مشخصات ظاهری	: ۱۳۳ ص: مصور؛ ۵/۱۴ × ۵/۲۱ س.م.
شابک	: 978-600-7955-52-9
وضعیت فهرست نویسی	: فیا
موضوع	: داروهای گیاهی
موضوع	: Materia medica, Vegetable
موضوع	: باکتری کش ها
موضوع	: Bactericides
موضوع	: نباتات
موضوع	: Lamiaceae
موضوع	: داروهای ضد میکروبی
موضوع	: Antibacterial agents
موضوع	: گیاهان - کشت بافت ها - دستنامه های آزمایشگاهی
موضوع	: Plant tissue culture - Laboratory manuals
نشان افزودن	: خروخواه، بانگ، ۱۳۵۲ -
ردی کنگره	: ۱۳۹۷ RS172/ش۹۱۵
ردی	: ۶۱۵/۳۳
شماره کتابخانه	: ۵۱۶۹۱۲۴

اثرات ضد باکتریایی بونه، کاکوتی و بادرنجویه کرمانی

امین رضا شهابی رازی - دکتر بانگ خروخواه

ناشر: سازمان چاپ و انتشارات ایران جام

شمارگان: ۲۰۰۰ نسخه

شابک: ۹۷۸-۶۰۰-۷۹۵۵-۵۲-۹

سال چاپ: ۱۳۹۷ خورشیدی خیامی

نوبت چاپ: نخست

سازمان چاپ و انتشارات ایران جام

مرکز نشر و پژوهش های ایران شناسی

تهران - صندوق پستی: ۳۱۷۱-۱۵۸۷۵

فهرست مطالب

فصل اول: کلیات و منابع استفاده از گیاهان دارویی

۱.....	مقدمه
۴.....	اهمیت گیاهان دارویی
۹.....	مروری بر بررسی های انجام شده
۱۲.....	اصطلاحات مورد استفاده

فصل دوم: خواص اثربخش گیاهان دارویی

۹.....	مقدمه
۱.....	پیشینه استفاده از گیاهان دارویی
۱۰.....	تاریخچه شناسایی گیاهان دارویی در جهان
۱۲.....	تاریخچه گیاهان دارویی در مصر، بابل، هند و ایران
۱۶.....	گیاهان دارویی در آیات قرآنی و احادیث پیامبران و امامان
۲۰.....	گیاهان دارویی و داروهای گیاهی و شیمیایی

۲۲.....	شرح تاکسونومیک تیره نعناع
۲۵.....	مهمترین جنس‌های تیره نعناع
۲۵.....	آشنایی با تیره نعناع و طب سنتی
۲۸.....	بادرنجبویه
۳۱.....	پونه کوهی یا پونه سا با نام علمی منتا پولژیوم
۳۳.....	کاکوتی با نام علمی زیزیفورا تنویور
۳۴.....	خصوصیات سوش‌های میکروبی مورد آزمایش
۳۴.....	اس. نیلو و کس اورئوس
۳۷.....	لیستامونو، انتونز
۴۱.....	باسیلوس سرئوس
۴۲.....	اشریشیا کلی
۴۵.....	سالمونلا انتریکا

فصل سوم: روش‌ها و مشاهدات آزمایشگاهی

۳۵.....	جمع‌آوری نمونه‌های گیاهی
۳۵.....	عصاره‌گیری و تعیین غلظت
۳۷.....	سویه‌های باکتریایی مورد استفاده
۳۷.....	تهیه محلول استاندارد ۰/۵ مک فارلند
۳۹.....	نحوه آماده‌سازی محیط کشت میکروبی
۴۰.....	آزمون تعیین حساسیت میکروبی عصاره‌ها به روش حفره‌ای
۴۱.....	تعیین حداقل غلظت ممانعت از رشد یا MIC به روش چاهک
۴۲.....	تعیین حداقل غلظت کشندگی به روش حفره‌ای
۴۲.....	آنتی بیوگرام به روش دیسک گذاری

اثرات ضد باکتریایی پونه، کاکوتی و بادرنجبویه کرمانی ❖ ۷

نتایج اثرات ضد باکتریایی عصاره متانولی سه گیاه پونه کوهی، بادرنجبویه و کاکوتی بر علیه پنج باکتری	۴۳
تعیین خواص ضد باکتریایی عصاره متانولی گیاه پونه کوهی	۴۴
تعیین خواص ضد میکروبی عصاره متانولی گیاه کاکوتی	۵۳
تعیین خواص ضد میکروبی عصاره متانولی گیاه بادرنجبویه	۶۰
بایسه اثرات ضد میکروبی عصاره ها	۶۸

فصل چهارم: جمع بندی و نتیجه گیری

مقدمه	۷۳
جمع بندی	۷۶
نتیجه گیری	۸۲
فهرست منابع	۸۳

پیشگفتار

افزایش مقاومت باکتری‌ها به عوامل ضدباکتریایی، یکی از مشکلات مهم در پزشکی است. جایگاه گیاهان دارویی در طب سنتی کشور و منابع غنی گیاهی در دسترس، از یکسو و مشکلات موجود در درمان عفونت‌های ناشی از سویه‌های مقاوم میکروبی، از سوی دیگر، عاملی برای بررسی دقیق‌تر داروهای گیاهی بوده است. یکی از عصاره‌های گیاهی از جمله عصاره متانولی گیاهان یونه کوهی، کاکثری و درنجویه که از خانواده نعنائیان می‌باشند دارای اثرات ضد میکروبی بوده و از آن‌ها می‌توان به عنوان عوامل ضد میکروب در درمان عفونت‌ها استفاده کرد. علی‌رغم وجود کتب و مطالب علمی بسیار در حوزه خواص این گیاهان دارویی، لیکن در حال حاضر منبع فارسی جامعی در زمینه بررسی اثرات ضد باکتریایی گیاهان دارویی وجود ندارد. لذا بر آن شدیم تا با تنظیم اثر حاضر، اقدام کوچکی در راستای توسعه هر چه بیشتر تولید آنتی بیوتیک‌های اثربخش با منشأ گیاهی انجام پذیرد. در این کتاب سعی شده است تا ضمن اشاره به کلیات و مبانی استفاده از گیاهان

دارویی در بخش‌های اولیه، خواص اثربخش گیاهان دارویی نیز مورد توجه قرار گیرد و در فصول پایانی به جایگاه و اهمیت عصاره‌های متاتولی حاصل از گیاهان پونه کوهی، کاکوتی و بادرنجبویه اشاره شود. به امید آن که این نوشتار بتواند بخشی از خلاء علمی مباحث و مبانی اثرات ضد باکتریایی گیاهان مذکور را پر نماید. بر خود لازم می‌دانیم از سرکار خانم دکتر زهرا خوشنودی‌فر که با مساعدت و حمایت‌های بی‌دریغ خویش زمینه چاپ این کتاب را فراهم نمودند، تشکر و قدردانی نماییم. همچنین از تمام کسانی که ما را در انجام رساندن این مهم یاری نموده‌اند، تشکر می‌نمایم.

امین رضا شهبابی

بابک خیرخواه

۱۳۹۷